

GRUPA AR PANKU ELEGANCI

IR TĪK DĪVAINI **PĒRKONA** MŪZIĶUS
DĒVĒT PAR LATVIJAS ROKA VETERĀNIEM.
LAI GAN ŠIS APĢALVOJUMS ATBILST
PATIESĪBAI UN NĀKAMĀ GADA SĀKUMĀ
PĒRKONIEŠI VARĒS ATCERĒTIES PIRMO
UZSTĀŠANOS MĀKSLAS AKADĒMIJAS
KARNEVĀLĀ PIRMS 30 GADIEM, VIŅI
JOPROJĀM IR ROĶĪGA PULVERA UN
ROMANTIKAS PILNI.

■■■ IVARS KLEINS

P adomju Latvijas jaunatnes dievināti, uz nacionālu pašapziņu aicinoši, aizliegti un politiskos šķēršļus pārvarējuši – tādi ir Jura Kulakova izveidotā *Pērkonas* mūziķi. Ar legālu, bet galvenokārt jau nelegālu ierakstu starpniecību viņu repertuāru tūkstošiem klausītāju plašs savējo loks 80. gados zināja no galvas. Vispārēja fanu sajūsma un līdzī dziedāšana redzama arī Jura Podnieka filmētajos kadros dokumentālajā lentē *Vai viegli būt jaunam?* Kopš 1981. gada grupā nomainījies tikai viens dalībnieks – 1988. gadā bundzinieka Daiņa Strazdiņa vietā stājies Ivars Ruņģis, taču pārējie ir savās vietās: Juris

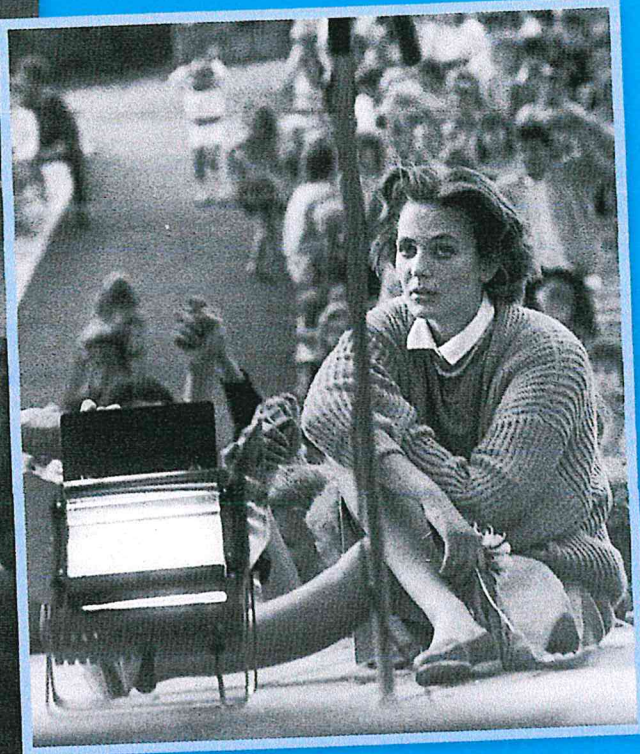
Legēndas. - Nr. 12 (2010. dec.), 30. - 40. lpp.

Grupas uzstāšanās pašu šūpulī – Mākslas akadēmijas karnevālā, kur Pērkons pirmo reizi muzicēja 1981. gada februārī.

Lūk, šāda publikas atraisītība Pērkon koncertos padomju iekārtas sargi padarīja trakus!

MŪSU SPĒKS TAUTU

"Šī fane mums pievienojās Dobelē," atceras Juris Kulakovs. "Viņa aizkustinājumā noraudāja visu koncertu, par Naura Puntuļa dziedāto *Kam pieder šis actiņas* sajusminoties tā, ka nogāzās no skatuves."

rubļu. Aptuveni pārrēķinot latos, jāreizina ar divi. Tādu naudu Mārtiņš bija sakrājis, rakstot PSRS studijām kinomūziku. Grīva no viņa dārgo instrumentu aizņēmās ierakstam.

Kad aizgāju, *ARKA* tika pārdēvēta par *Zodiaku* un plati *Roks uz ledus* izdeva ar šo nosaukumu.

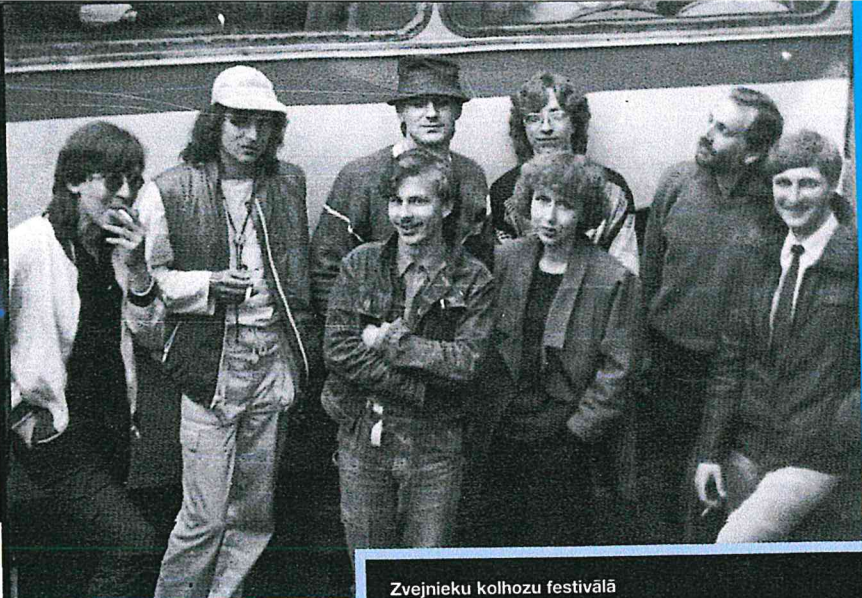
Tad sākās ceļš uz *Pērkonu* caur dziesmu ciklu ar Veidenbauma vārdiem. Pārfrāzējot Bībeli, es teiktu – *Pērkonā* iesākumā bija vārds. Mārim Melgalvam iznāca pirmais dzejoļu krājums *Meldijās iešana*, un vienu no autoreksemplāriem viņš man uzdāvināja. Sapratu, ka ar šiem tekstiem rakstīšu dziesmas un jādibina sava grupa, kas tās izpildīs. Bet ar Māri iepazinās *Kalāčos*, kur tolaik ik gadu notika dzejas lasījumi – tajos ar Konservatorijas studentiem Dzintaru Tilaku, Aigaru Godiņu un Arni Miltiņu izpildīju dziesmu ciklu ar Veidenbauma vārdiem. Smieklīgi, ka 1980. gadā ar šo programmu piedalījāties kādā padomju politisko dziesmu festivālā un saņēmām diplomu."

Starp citu, pie Veidenbauma Juris atgriezās vēlāk, ar šā dzejnieka vārdiem 1986. gadā uzrakstot dziesmu ciklu Ievai Akuraterei, bet vēl pirms tam – 1980. gadā – viņš izveidoja grupu *Pērkons*.

levas sapnis

Grupas nosaukumu neizdomāja nedz Juris Kulakovs, nedz mūziķi kopīgā *smadzeņu vētrā* – tas atnāca pats. Ieva Akuratere stāsta: "Nosaukumu reiz izdomāju naktī, laižoties miegā. Sapratu, ka nekā skaistāka un precīzāka nemaz nevar būt. Otrā vakarā *Skapī* [tolaik populārā restorāna *Rīga* bārs – *I.K.*] Jurim to paziņoju, un viņš nedomājot momentāni teica: "Jā!" Divas laimīgas sekundes atzinīgi klusēja un piekrita. Šajā sakarā varam lietot franču teicienu: "Meklējiet sievieti!" Pēc tam *garšīgi* dabūjām trūkties no komunistiski teroristiski noskaņotajiem vīriem, jo viņiem šķita, ka *Pērkons* skan briesmīgi. Viņi mēģināja mums *piesiet* pārkonkrustiešus, kas absolūti neatbilda patiesībai. Padomju laikā grupas nosaukums oficiāli tā arī palika neapstiprināts. Sākumā bijām kolhoza *Ezerciems* vokāli instrumentālais ansamblis, vēlāk *Ezerciema* vietā nāca kolhozi *Padomju Latvija* un *Selga*. Visu kolhozu vadība pret mums bija laipna, taču savas simpātijas drikstēja paust tā klusīnām, līdz pienāca *perestroika*."

Raimondam Bartaševičam ir savs skatījums par *Pērkonā* dibināšanas motīviem un sūtību: "Kāpēc vispār tobrīd radās *Pērkons*? Tāpēc, ka bija prasība pēc kaut kā svaiga,

Ieva un Raimonds Imanta Kalniņš
rokoperā *Ei, jūs tur!*. [80. gadi]

Izbraukumā 1985. gadā, vēl pirms liktenīgā koncerta Ogrē. Pirmajā rindā no kreisās – Cēsu fanu kluba vadītājs Edgars, viņam blakus stāv Ieva Akuraterē un Juris Sejāns. Otrajā rindā no kreisās: Juris Kulakovs, Raimonds Bartaševičs, Nauris Puntulis, Leons Sejāns un Dainis Strazdiņš.

Zvejnieku kolhozu festivālā Ventspilī *Pērkonu* dziedāja *Zivju zupu* – dziesmas laikā Raimonds publikai lika tēlot šāda ēdiena sastāvdaļas. [1988]

jauna, spontāna, nenoglacēta. Katrā ziņā politisku ideju es zemi tā visa neliktu. Dumpis bija raksturīgs visai manai paaudzei, taču grupas pamatā bija muzikāla ierosme. Viss izauga no mūzikas. Tās, ka Juris izvēlējās diezgan ķecerīgus tekstiņus, ir pavisam kas cits, taču arī tie nebija speciāli piemeklēti, vienkārši laba dzeja vienmēr ir aktuāla. Savienojumā ar mūsu pašu radio ekspresiju šis uzstāšanās jauniešiem ļoti patika.”
Ievai šķiet citādi – viņa *Pērkonu* pirmajā koncertā Mākslas akadēmijas karnevālā iepazinās ar nākamo dēla tēvu, tagad Latvijā pazīstamo fotogrāfu Sergeju Akurateru. Dziedātāja smejas: “Viņam iepatikās, ka latvju zeltene var tik nenormāli uzvesties – brīvi un laimīgi.
Ideoloģiski mums bija pilnīgi skaidrs, ka jāpalīdz sagraut komunistisko iekārtu. Par to atklāti runājām viens ar otru, bet vēl vairāk – ar vīra draugiem, kuri bija čekas vajāti politiskie disidenti. Viņus skāra dažādas represijas, apcietināšanas, pratināšanas. Dažiem izdevās aizbēgt no šīs iekārtas uz ārzemēm. Man bija saistība ar radio *Briuvā Eiropa*, jo Sergejs ar to kontaktējās, cilvēki brauca pie mums, mūsu mājās notika

slepenas tikšanās. Kaimiņi rakstīja denunciaciju, paldies dievam, uzticami cilvēki apturēja, tāpēc mani nearestēja un neizsūtīja.
Caur šādiem kontaktiem nodevu materiālus – *Pērkonu* fotogrāfijas un ierakstus –, tos vēlāk Rietumvācijā izdeva platē *Vēl ir laiks*. Vienā pusē *Pērkonu*, otrā – *Modo, Sīpoli, NSRD, Dzeltenie Pastnieki* un *Lāčplēši*.
bet uz vāka iespieda manu portretu baznīcas fontānā. Plati izdeva KGB jeb Kultūras glābšanas biedrība. Tad gan man aizliedza uzstāties, manus ierakstus nedrīkstēja iekļaut radio un televīzijas programmās. Interesanti, ka ar *Pērkonu* koncertēt tomēr drīkstēja, jo aizliegums attiecās uz mani kā soloizpildītāju.
Atbilstīgi likumam esmu politiski represētā, tādēļ, lai pagaidām neesmu iesniegusi lūgumu piešķirt man šādu statusu. Pēc otrās *Pērkonu* aizliegšanas 1985. gadā Konservatorijā labi beidzu sagatavošanas kursu, taču mani automātiski vajadzēja uzņemt pirmajā kursā, taču tā nenotika. Togad Konservatorijas vadība stingri rekomendēja atteikties no grupas *Pērkonu*, kas man nenāca ne prātā! Oļģerts Grāvītis un Dzintars Klavinskis izlūdās, lai man ļauj turpināt mācības, bet es to vienmēr alga drīkstēju darīt neoficiāli. Apguvu visu augstāk

izglītības kursu, taču diplomu izsniegt viņi nevarēja. Nesen biju pie Mūzikas akadēmijas rektora un uzzināju, ka viņam nav nekāda pamata man izsniegt izglītības dokumentu, jo arhīvā nav saglabājušās nekādas liecības par manām studijām.”

Politiskais gulbis

Runājot par grupas kopīgo daiļrades virzību, Raimonds runā dziesmu tekstos: “*Pērķona* galvenais vēstījums – lai tevī pašā uzplaukst sapumpurots zars! Esī brīvs un drošs! Un vienalga, kas tev priekšā, draugu pulks vai zvēru bars. Bet arī – vai, cik stulbi nosist gulbi!”

Saistībā ar *gulbi* lasītas dažādas šīs dziesmas jēgas interpretācijas, taču Raimonds tās nekomentē, vien saka: “Ļoti labi, ka tādas ir. Jo vairāk, jo jautrāk. Man šķiet, ka šajā dzejolī galvenais ir labas atskaņas “gulbi” un “stulbi”, bet viss pārējais pievilktis tām. Taču šai dziesmai var būt arī dziļāka jēga, piesaistot to jaunības eksperimentiem ar alkoholu un narkotikām, dzīvi tverot maksimālistiski. Tā ir provokatīva dziesma. Tāntuki spieda ciet ausis: “Stulbi – nu tiešām stulbi!””

Ieva paliek pie sava: “Es par sarkano gulbi dziedāju kā par visiem *sarkanajiem*, stalinisko režīmu, padomju zemi un visu ar to saistīto stulbumu. Protams, apakšā ir politiskais motīvs! Juris Kulakovs gan pēc tam, kad tika pārraidīta ziņa par huligānu uzbrukumumu Rīgas kanāla gulbim, padomju kultūras komisijas tirādes izpildītājiem paziņoja – šī dziesma ir vēlēta Latvijas PSR Dabas aizsardzības biedrībai.”

Krīt kā kaķi

Pirmais aizliegums grupai *pērķonot* nāca 1983. gadā, kad Dzelzceļnieku kultūras pilī 31. janvārī, 1. un 2. februārī bija paredzēti koncerti, katru dienu – divi. Uz visiem biļetes pārdotas. Tomēr jauniešu solidaritāte brīvā uzvedība un publikas skaļums jau pirmajā dienā tā pārbiedēja kultūras iestādes vadību un atbildīgās padomju instances, ka 1. februārī Dzelzceļnieku kultūras pils pirms koncerta un tā laikā bija mīlīču ielenkta. Atšķirībā no padomju vidusmēra standarta brīvāk apģērbtos jauniešus uz aizdomu pamata nemaz neielaida pilī. Lai zālē visi uzvestos komunistiskās

“Krāsaini tērpi, puķes un lūpas...” Stīlīgos *Pērķona* kostīmus visu grupas pastāvēšanas laiku modelējusi Liesma Riekstiņa un Ivetā Graša. [80. gadi]

ētikas garā, viņi publiku uzmanīja arī tur, stāvēdami rindu galos. Drošs paliek drošs, 2. februāra koncerti tikai aizliegti tāpat kā *Pērķona* turpmākā uzstāšanās. Juris Kulakovs atceras: “Pēc koncerta kopā ar grupas direktoru Māri Studentu, kolhoza *Ezerciems* priekšsēdētāju, partijas sekretāru un Rīgas rajona kultūras nodaļas vadītāju sēdējām kultūras ministra Kaupuža kabinetā, viņš kļiedza: “Es jūs ietupināšu cietumā par padomju pilsoņu dzirdes traumēšanu!”

Nekādā depresijā neiekritu. Galu galā pastāvēja emigrēšanas iespējas. Daudzi disidenti, arī man tuvu pazīstami, izvēlējās šo ceļu, piemēram, Ievas un mans paziņa, viens no ievērojamākajiem Rīgas hipijiem Baltais Fredis, aizbrauca uz Losandželosu. Apsvēru arī otru iespēju – kļūt par mācītāju. Baznīca bija atdalīta no valsts, turklāt gan filosofija, gan teoloģija mani vienmēr ļoti interesējušas. Domāju šajā virzienā, bet praktiskus soļus gan nespēru.

Es jau nāku no disidentiskas mācību iestādes, kurai PSRS bija īpašs uzraudzības statuss, – kad vēl mācījos pamatskolā, pulciņš tās pašas Līvānu vidusskolas pēdējās klases labāko skolēnu, tagad zināmo profesori Janīnu Kursīti ieskaitot, pilsētā bija izplatījuši skrejlapīņas ar aicinājumu runāt latviski un nepiedalīties pārkrievošanas politikā. Vainīgos, protams, noķēra, un nevienam no viņiem nebija iespējas studēt Latvijā, tāpēc visi mācījās Tallinas, Ļeņingradas un citās augstskolās. Starp citu, pēc notikumiem

Dzelzceļnieku kultūras pilī man neļāva pabeigt Konservatoriju kopā ar savu kursu, finišēju gadu vēlāk.

Bet 1983. gadā nedz emigrēju, nedz kļuvi par mācītāju, tā vietā Ievas Akurateres mājā iekārtojām studiju un ierakstījām *Pērķona* dziesmas.”

Grupas to dienu namamāte noliedz aizdomas par izmisumu pēc koncertēšanas aizlieguma: “Gaisotne ieraksta laikā bija brīnišķīga! Vasarā mamma bija kaut kur aizbraukusi, un pusotru mēnesi visi priecīgi nāca pie manis kā uz darbu. Vidējā istabā bija ģitāras, mūzikas salonā – klavieres un bungas, verandā atradās pulsts. Kaimiņi neskaitīja mūsu decibelus un neskatījās pulkstenī, bet naktī jau arī neplosījāmies.

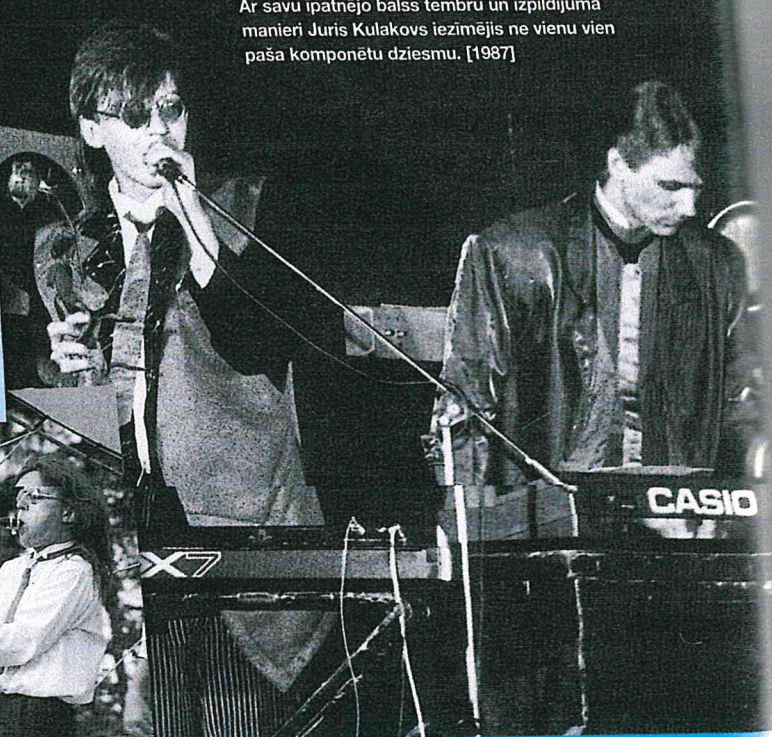
Ģitāras bija saliktas pie kamīna, un vienu vakaru aizdegās Leona Sējāna instrumenta

Raimonda sieva Maira
piegriņē vīru pirms
koncerta Kauņā. [80. gadi]

Ar savu īpatnējo balsu tembru un izpildījuma
manieri Jūris Kulakovs iezīmējis ne vienu vien
paša komponētu dziesmu. [1987]

Raimonda Bartaševiča plastiskā ekspresija Jura Kulakova spēlētā
saksofona pavadījumā. [80. gadi]

apvalks. Āāā! Dzēšot aplēju to un domāju – nu tikai būs
dusmu izvirdums... Bet Leons nemaz nedusmojās,
viņš, gluži otrādi, atvainojās: “Piedod, ka tavā mājā stāv
mūsu instrumenti!”

Mēs bijām maksimālisti un darījām, ko varējām.
Nešokējāmies un nešausminājāmies, citādi jau neva-
rētu kā fēnikss celties no pelniem. Bēdu sagrauzti
cilvēki nevar citiem dot tik daudz pozitīvas enerģijas.
Mēs jau kā kaķi – met, no kura stāva gribi, vienmēr
kritām uz kājām. Ne velti par kaķa galvu mums bija
lokāli grupas joki. Atvainojos, par reņģu seksu gan
arī. Bija pat tā, ka koncertā dziedu lirisku dziesmu,
bet Nauris ar Raimonu, laipni smaidīdami, priekš-
nesuma vidū pienes man nošu pulti, uz
kuras nolikta uzzīmēta milzīga kaķa
galva ar visām, atvainojos, *ķes-
kām*. Man jāturpina dziedāt
pārpasaulīgā iedvesmā...
Šādi cilvēki nevar vilties
liktenī vai nonākt neiz-
mērojamā šokā.”

Nauris, Raimonds un leva
dzied apsveikumu Jura Kulakova
pirmajās kāzās Rīgas
Rādiorūpnīcas baleta zālē.

Viltīgā atgriešanās

Lai atgrieztos uz koncertskatuves, Jūris Kulakovs
izdomāja viltīgu gājienu. “Tolaik cenzūra izpaus-
ījās dažādās veidos. Pirmkārt, bija obligātā tarifika-
cija, kas, kas pēc *Pērkonas* vairsāšanās, izlieguma, t-
sarīkota īpašā kārtībā, tādēļ neformāli un sme-
jīgi nosaukta manā vārdā. Šajā situācijā cieta *Menu-*
tam piešķīra zemāko kategoriju, un grupa be-
aktīvi darboties.

Otrkārt, visas publiski izpildāmās dziesmas tā sa-
tājiem pašdarbniekiem bija jāiesniedz apstiprinā-
mai Emīla Melngaiļa Tautas mākslas centrā. Tā-
tās izskatīja gan mūzikas konsultants, gan di-
tora vietnieks, kas pievērsa uzmanību tieši tekstam.

Taču šīs prasības neattiecās uz Kompon-

savienības biedru
tādēļ, lai at-
tu *Pērkonas*
certdarb-
mēs ar
Sējānu at-
jām pie In-
Kalniņa.
dziesmas i-

17
FOTO

Kadrs no Ojāra Martinsona fotosesijas žurnālam *Māksla* 1987. gadā. No Zemitānu tilta apakšas cauri laikam uz mums raugās visa grupa: Nauris Puntulis [no kreisās], Juris Kulakovs, Dainis Strazdiņš, Raimonds Bartaševičs, Leons Sējāns, Ieva Akuratere un Juris Sējāns.

programmai. Kalniņš pakasīja bārdu, piegāja pie grāmatu plaukta, izvilka Māra Čaklā dzejoļu krājumu, atšķīra poēmu *Kā jūra, kā zeme, kā debess* un teica: “Rakstām kopā!” Ciklu Otrā pasaules kara upuriem veidoja divpadsmit daļas, atsevišķi dzejoļi, kuriem mēs pilnīgi neatkarīgi viens no otra rakstījām mūziku. Kad salikām kopā, viss sagūlās vienkārši lieliski. Paši bijām izbrīnīti.

Grupas direktors un skaņu režisors Māris Students grupai bija sameklējis jaunu mājvietu – kolhozu *Padomju Latvija*. Izgājām tarifkācijas skates vairākās kārtās un beigās saņēmām diplomu par politiskas tēmas mākslinieciski augstvērtīgu risinājumu. Koncertēt atsākām 1984. gada rudenī.

Ar programmu, kuras otrajā daļā spēlējām Imanta Kalniņa rokoperu *Ei, jūs tur!*, uzstājāmies rudenī un ziemā, bet pavasarī sagatavojām jaunu programmu ar pašu dziesmām. Arī tad, lai nebūtu pārāk liels manas daiļrades īpatsvars, iekļāvām gan Jura Sējāna, gan Daiņa Strazdiņa gabalus.

Vasarā ar šo programmu sākām braukt pa brīvdabas estrādēm, līdz jūlija koncertam Ogrē, pēc kura notika vilciena vagona demolēšana – tas viss redzams Jura Podnieka filmā *Vai viegli būt jaunam?*.”

Ogrē un Saulkrastos

Ieva Akuratere: “Mēs Latvijā pirmie savos koncertos laidām dūmus un spridzekļus. Taču tā nebija ārēja trakošana, bet gan iekšējs, enerģētisks protests pret padomju absurdu. Vēlējāmies no tā atbrīvot savu un klausītāju apziņu, liksmot un priecāties, ja tas izdodas. Tieši tāpēc Juris Podnieks pa ceļam no Latgales iebrauca pie mums Ogrē filmēt koncertu. Bija brīnišķīga sajūta, ka, par spīti milicijas aizliegumam, tūkstošiem skatītāju vienlaikus cēlās kājās un ielenca skatuvī – tas notika koncerta trešās dziesmas laikā, skatot Māra Čaklā *Sastrēgumstundai*. Cilvēki vienkārši bija priecīgi un brīvi, viņi netrakoja agresīvi. Mēs viņņojāmies mūzikas skaņās, vienotā tekstū izjūtā un kopīgas idejas vārdā.

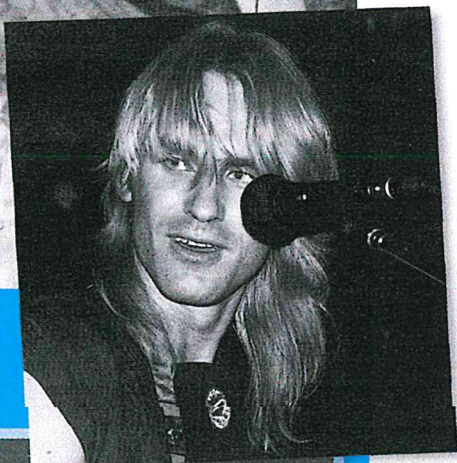
Tas, kas notika vēlāk vilcienā, bija pavisam cits stāsts. Filmu *Vai viegli būt jaunam?* nevarēju skatīties trīs gadus, jo zināju, ka daži jaunieši toreiz tika paņemti kā upurjēri. Man sāpēja, jutos līdzvainīga viņu liktenī. Nesen uzzināju, ka arī Juris Kulakovs ilgi neesot varējis šo filmu skatīties.”

Raimonds Bartaševičs runā līdzīgi: “Bija žēl, ka dažus mūsu draugus pratināja pēc Ogres vilciena izdemolēšanas. Arī paši nebijām bez vainas – varējām uz

Raimondam šķiet, ka 1988. gada koncertā leviņā tur Austrijas karogu, jo pašmāju bija grūti pieejams, tomēr leviņa ir pārliecināta, ka tas bijis pavisam īsts Latvijas karogs, tikai proporcijas izskatās neskaidras – vēja dēļ.

Tāds 80. gadu beigās izskatījās *Pērķona* solists Nauris Puntulis. Romantiska rokmūziķa tēls.

"Baletu, baletu, baletomānija." [80. gadi]

skatuves tā neārdīties. Bet es pieļāuju domu, ka demolešana tika provocēta, jo kādam bija pieriebusi jauniešu uzvedība koncertos, celšanās kājās un salīdzināšanās. Tāds nacionālais pacēlums, ko vajadzēja aplūsināt."

Juris Kulakovs pievienojas tiem, kuriem šķiet – vilciens demolešana nebija koncerta loģisks turpinājums. "Publikas uzvedība neatšķīrās no citās estrādēs piedzīvotā, vienīgi cilvēku tur bija vairāk nekā citviet – daudz no Rīgas atbraukušo, kopā sanāca vairāk nekā piecpadsimt tūkstoši."

Ir lielas aizdomas, ka vilcienā notikušais bija provocēta acija. Māris Students vēlāk apgalvoja, ka publikā parādījās cilvēkus, kuri gērbusies tā, lai iekļautos apkārtnē, tomēr uzvedušies pavisam svešādi.

Šie notikumi sakrīta ar iestājekāmēnā Konservatorijā – tolaik bija iesniedzis dokumentus uz komponistiem. Dokumenti tika pieņemti, Ogres koncerts notika piektdien, bet pirmsdien man bija jāierodas iestājekāmeņos. Konservatorijas gaitenī mani apstādīja. "Piedodiet, jūs neesat pie eksāmeņiem gatavs, laists, jo dokumentos kaut kas nav kārtībā." Pēc gada Juris Konservatorijā tomēr iestājās. Taču starp koncertu Ogrē un iestājekāmēnā bija vēl kāda uzstāšanās – saimēdien Saulkrastos. "Tur izskatījās līdzīgi 1982. gadā *Dzelzceļnieku kultūras piemīlīču* bija papildam un vēl divas pēdējās volgas, kurās esot sēdējuši iekšlietu un

tūras ministri. Neesot varējuši sadalīt, kurš īsti būtu dīgs par kārtību šajā pasākumā.

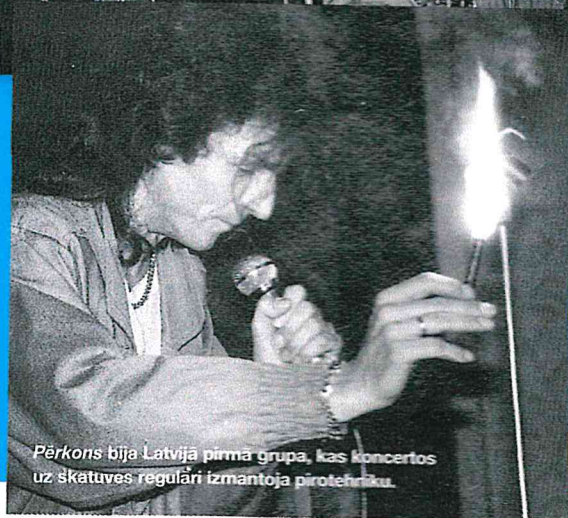
Vēlāk man stāstīja, ka Lilastē daļa skatītāju, kas salīdzināties vai izskatījušies pēc pankiem, izdzīti no vietas un aizvesti uz īslaicīgās aizturēšanas izolatoru."

"No vilciena bija *nolasīti* mūsu fani, tāpēc pēdējām gandrīz tikai vecāka gadagājuma cilvēki – meitenītes, kas pasniedza puķītes. Neviens rok un pank! Viņi atradās īslaicīgās aizturēšanas izolatoros," atceras Ieva. "Mēs paši *neraustījāmie*, bet tieši reizi bija dīvaina sajūta. Grupai tuvas personas pēdējā, kas noticis pēc koncerta Ogrē, un pati brīdī man neienāca prātā jautājums – kā šie cilvēki dzīvo? Vēlāk izrādījās, ka viņi sadarbojušies ar citu struktūrām. Šie cilvēki būtībā līdzinājās dubu cilvēkiem, jo bija mūs tik ļoti iemīļējuši, ka strādāja arī mums labā. Ja viņi būtu ziņojuši visu, ko zināja, mēs būtu māk, tik ilgi koncertēt nemaz nebūtu varējuši."

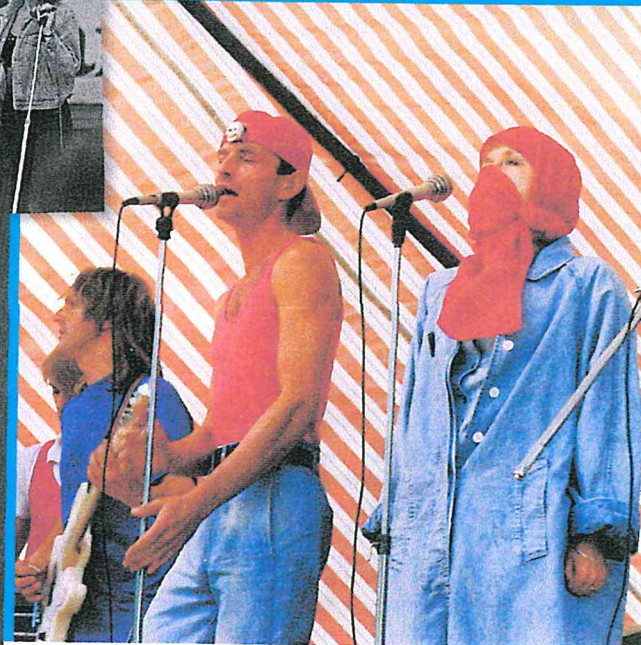

Dziesma par gulbi grupai bija tik simboliska, ka šī daudznozīmīgā putna figūra koncerta laikā tika izmantota fonam. [1994]

Gadī iet, taču katra uzstāšanās paliek ne tikai vokāls, bet arī teatrāls priekšnesums. [90. gadī]

Pērkonš bija Latvijā pirmā grupa, kas koncertos uz skatuves regulāri izmantoja pirotehniku.

Fēniksa spēks

Jura Kulakova dzīvē sākās divi trūkuma un gaidu pilni gadi. “Pēc koncerta Saulkrastos *Pērkonam* darbība tika aizliegta, bet mani izsauca uz Centrālkomiteju pie propagandas un aģitācijas daļas vadītāja Freiberga un ideoloģiskās nodaļas sekretāra Gora. Diezgan murgainās sarunas beigās jautāju viņiem – ko man tālāk darīt? Viņi atbildēja: “Neesam darbā iekārtošanas birojs. Un vispār mēs jums ieteiktu emigrēt!”

Tika palaists apkārtraksts vai sniegta mutiska norāde nepieņemt mani darbā nevienā kultūras iestādē. Divus gadus pavadīju, maigi izsakoties, pieticīgi. Sieva *Pilsētprojektā* saņēma 80 rubļu, ar produktiem palīdzēja vecāki. No pilnīga trūkuma mani izglāba Edgars Liepiņš, aicinot piedalīties viņa tautasdziesmu programmā *Pasmaidi, sirds gaiša klūs!*.

1987. gadā sākās atnoda vēsmas. *Pērkonam* atradās cita mājvieta – Tukuma rajona zvejnieku kolhozs *Selga* Lapmežciemā. Jauna programma – dziesmas ar Klāva Elsberga vārdiem.”

90. gados, mainoties politiskajai iekārtai un sākoties mežonīgajam kapitalismam, *Pērkonam* klājās bēdīgi. Juris stāsta: “*Pērkonš* ir izdzīvojis idejas un kopīgo vērtību vārdā. Koncerti tika apmeklēti arvien mazāk.

Jukas un inflācija. Mūs piemeklēja smags laiks. Manuprāt, ideoloģiskais terors nav tik graujošs kā materiālisma kults. Būt ideoloģiskā opozīcijā ir cēli, ja apzināties, ka mums ir taisnība. Tas pat spēcina. Taču pašlaik notiek globāla sabiedrības pārveidošana par patērētājiem, un tas ir pavisam citādi deformējoši.”

Tomēr visos laikos *Pērkonš* palicis uzticīgs pats sev. Raimonds Batraševičs to komentē precīzi: “Mums bija dažādi periodi, bet vienmēr esam centušies ieturēt ironisku skatījumu, tādu kā panku eleganci. Ačģārni. Ja tā nav lietūšķā skatuves māksla, ironiskai elegancē jābūt. Lai ir interesanti!” Par šiem vārdiem Juris Kulakovs sajūsmā smejas.

Fani pat kolonijā!

Pērkonam, tāpat kā tolaik dažām citām grupām, bija savi fani, gandrīz vai fanu vienības, kas ceļoja līdz saviem elkiem uz viņu koncertu vietām Latvijā. Uzstāšanās reizēs gan līdz dziedāja ne tikai viņi, bet daudz plašāka publika. “Mūsu ieraksti izplatījās ļoti strauji, tāpēc visi zināja dziesmas no galvas,” atceras Raimonds. “Savulaik diezgan daudz spēlējām, vakarā – koncerts, naktī – balle. Ievērojām, ka pulciņš atbalstītāju mums konsekventi brauc līdz. Toreiz

Dulli. Pērkonieši Ikars Ruņģis [no labās], Juris Kulakovs, Leons Sējāns un Juris Sējāns ar TV režisoru Žaklīnu Cinovsku, viesojoties viņas raidījumā *Horoskopi*. [90. gadī]

**"Kad rāpies
kalnā un esi
sasniedzis
viršotni – kur
tālāk uzrāpies?!
Jākāpj lejā vai
jāsēž, kur esi."**

sabiedriskais transports bija lēts. Tuvākie fani koncertā tika par brīvu, jo mēs paši viņus vedām garām apsargiem.

Bija arī drusku apnicīgas lietas, visas tās vēstulītes un uzmanības apliecinājumi. Man pat vajadzēja mainīt telefona numuru, lūdzu centrālei, lai turpmāk nedod manu numuru nevienam un nepublicē to abonentu sarakstā. Vienlaikus jāatzīst, ka šī situācija nebija katastrofāla. Tolaik dzeltenā prese vispār nepastāvēja, neviens dziļi privātu informāciju nevāca, gluži otrādi – laikrakstos un žurnālos tika publicēti cildinoši raksti par cukurotiem estrādes māksliniekiem, bet mēs palikām ārpus tiem. Mūs tas absolūti neinteresēja. Savukārt attiecībā ar faniem mūsu privātums netika aizskarts, izņemot sīkus starpgadījumus. Mūsu ceļi šķērās, tiklīdz beidzās koncerts. Varbūt dažas reizes visā grupas pastāvēšanas vēsturē kādu no faniem savā autobusā atvedām līdz Rīgai, bet nekādas bohēmas vai kopīgas dzeršanas nebija."

Lūk, kādu notikumu šajā kontekstā atceras Juris Kulakovs jeb Dūrīšu Juris, kā viņu sauca dzejnieks Aivars Neibarts. "Cēsis pēc koncerta piedzīvojām interesantu epizodi. Pēkšņi pie viesnīcas numuriņa atskanēja klauvēji un sauciens: "Atveriet, te milicija!" Nu ir ziepes – ko esam sastrādājuši?! Aiz durvīm stāvēja cilvēki formā un pieklājīgi sasveicinājās: "Ziniet, mēs esam no Cēsu kolonijas. Vai jūs varētu

pie mums nospēlēt koncertu?" Protams, ka varam. Kad tur aizbraucām, piedzīvojām interesantu epizodi. Priekšnieks norīkoja kolonijas audzēkņus palīdzēt mums kastu stiešanās, bet kāda vietējā autoritāte nestrādāja – sēdēja un šūpoja kājas. Milicis mūs brīdināja: "Uzmaniet savas mantas, lai kāda nepazūc. Tajā brīdī vietējā autoritāte paziņoja: "Šītiem čaliem te nekas nepazudis.""

Ar daudzpunktiem

Neraugoties uz šodien fragmentāro *Pērkonā* koncertdzīvi, Ievai Akuraterei šī grupa ir un paliek viņas brālība. "Visi, kuri ir *Pērkonā*, jūt alkas pēc mūzikas, caur ko mēs esam vienoti," saka dziedātāja. Juris Kulakovs uz jautājumu, kas ir *Pērkonā*, atbild augstākās kategorijās: "No estētiskā viedokļa – daiļums, savienots spēku. Tam ir iespējami augsta mākslinieciska kvalitāte, un visi pāri – nacionālas mūzikas ideāls Latviskums. Mēs nebijām gēni, disidenti, bet nacionālisti gan.

Viens no *Pērkonā* dibināšanas iemesliem bija mana vēlme radīt iespējamā labāku latviešu rokmūziku. Mēs centāmies pietuvoties estētiski augstākajiem ideāliem gan mūzikā, gan tekstiem izvēlētajā dzejā."

Raimonds Bartaševičs rezumē: "*Pērkonā* pēdējo gadu laikā nav mainījies. Šī grāmata ir uzrakstīta pabeigta. Izspiest sevi kā zobu pastas tūbiņu nav jēgas, ne vajadzības. Spēlēt un klanīties šodienas latviešiem? Smieklīgi un komiski. Pietiekami daudz jaunu cilvēku to izdara labi, tāpēc mums sešdesmitgados nav jāmeģina veidot kaut ko līdzīgu. Ir skaidrs, ka jaunu dziesmu mums vairs nebūs. Mēs atrādām pašiem sev un sev pašiem par prieku. Protams, nākamie zemteksti, krāsas, taču būtība nemainās. Kad rāpies kalnā un esi sasniedzis viršotni – kur tālāk uzrāpies? Jākāpj lejā vai jāsēž, kur esi."

Iespējams, ka Raimonds maldās, jo Juris Kulakovs *Pērkonā* vēsturē liek daudzpunktus: "Nesen runāju telefonu ar savu draugu Roju Dauburu, kurš savulaik Rīgā vadīja *Pērkonā* fanu klubu, vēlāk studēja Amerikā, tad drusku nodarbojās ar diplomātiju. Viņš mūs aicināja uzrakstīt kādu jaunu dziesmu uzticīgiem *Pērkonā* klausītājiem, kuri to gaidot. Sāku šo aicinājumu pārdomāt..."